

Ad Soyad: _____

Tarih: _____

Halk Edebiyatı Türleri ve Özellikleri: ÖABT Hazırlık

Öğrenme Hedefi: Öğretmen adayları halk edebiyatının temel türleri, özellikleri ve temsilcileri konularında ÖABT sınavına hazırlık için kapsamlı değerlendirme yapabilecek.

1. Kendine has bir ezgiyle söylenen, bent ve kavuştak (bağlantı) adı verilen iki bölümden oluşan, anonim halk edebiyatının en zengin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Mani
- b) Türkü
- c) Koşma
- d) Semai
- e) Varsağı

2. Toplumun ortak hafızasında derin izler bırakan olayların (savaş, göç, doğal afet) anlatıldığı; çekirdek, yayılma ve derleme safhalarından geçen epik tür hangisidir?

- a) Masal
- b) Halk Hikayesi
- c) Destan
- d) Efsane
- e) Mit

<https://muratvuranlar.com>

3. Masalların başında yer alan, dinleyicinin dikkatini çekmek amacıyla söylenen 'Bir varmış bir yokmuş' gibi tekerlemelerin bulunduğu bölüm hangisidir?

- a) Döşeme
- b) Serim
- c) Düğüm
- d) Çözüm
- e) Dilek

4. Uzun gözlem ve deneyimler sonucu ortaya çıkan, anonim nitelik taşıyan, kalıplaşmış ve didaktik (öğüt verici) özellik gösteren kısa özlü sözler hangisidir?

- a) Deyim
- b) Atasözü
- c) Bilmece
- d) Tekerleme
- e) Mani

5. Türk-İslam tasavvufunun en önemli temsilcilerinden olan, sade bir dille yazdığı şiirlerini ve "Risaletü'n-Nushiyye" adlı didaktik eserini bizlere miras bırakan şairimiz kimdir?

- a) Mevlana
- b) Hacı Bektaş Veli
- c) Yunus Emre
- d) Ahmet Yesevi
- e) Kaygusuz Abdal

6. Sivaslı olduğu bilinen, şiirlerinde inançlarını ve toplumsal mücadelelerini lirik ve sert bir dille ifade eden, 16. yüzyıl Alevi-Bektaşî halk şiirinin en büyük ustası aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Koroğlu
- b) Dadaloğlu
- c) Karacaoğlu
- d) Pir Sultan Abdal
- e) Erzurumlu Emrah

7. Şiirlerinde genellikle aşk, doğa güzellikleri ve Toroslar'daki göçebe yaşamını konu edinen, lirik şiirin en önemli temsilcisi kabul edilen halk şairi kimdir?

- a) Aşık Veysel
- b) Karacaoğlu
- c) Seyrani
- d) Bayburtlu Zihni
- e) Dadaloğlu

8. Koşmanın epik (yiğitlik, savaş) konularını işleyen türü aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Güzelleme
- b) Koçaklama
- c) Taşlama
- d) Ağıt
- e) Nutuk

<https://muratvuranlar.com>

9. Genellikle 8'li hece ölçüsüyle söylenen, kendine has bir ezgisi olan ve 'bre, hey, behey' gibi ünlemler barındıran halk edebiyatı nazım biçimi hangisidir?

- a) Semai
- b) Varsağı
- c) Mani
- d) Destan
- e) İlahi

10. Tasavvuf edebiyatında, tarikatlara yeni giren dervişlere tarikat adabını öğretmek amacıyla yazılan şiirlere ne ad verilir?

- a) Şathiye
- b) Nutuk
- c) Devriye
- d) Nefes
- e) Münacat

Cevap Anahtarı ve Açıklamalar

1. Cevap: Türkü

Açıklama: Kendine has bir ezgiyle söylenmesi, "bent" (asıl bölüm) ve "kavuştak" (nakarat/bağlantı) kısımlarından oluşması türkünün en belirgin özellikleridir.

2. Cevap: Destan

Açıklama: Milletlerin hayatında derin izler bırakan olayları konu alan, çekirdek, yayılma ve derleme aşamalarından oluşan epik bir türdür.

3. Cevap: Döşeme

Açıklama: Masalların girişinde dinleyicinin ilgisini çekmek ve hayal dünyasına hazırlamak için söylenen kalıplaşmış tekerlemelerin bulunduğu bölümdür.

4. Cevap: Atasözü

Açıklama: Uzun gözlemlere dayanan, doğruluğu herkesçe kabul edilen, didaktik ve kalıplaşmış anonim özlü sözlerdir.

5. Cevap: Yunus Emre

Açıklama: "Risale'tü'n-Nushiyye" adlı mesnevi tarzındaki didaktik eseri ve yalın Türkçesiyle tasavvuf edebiyatının en büyük ismidir.

6. Cevap: Pir Sultan Abdal

Açıklama: 16. yüzyılda yaşamış, Sivas yöresinden çıkan ve Alevi-Bektaşî şiir geleneğinin lirik ve kavgacı üslubuyla tanınan en önemli temsilcisidir.

7. Cevap: Karacaoğlan

Açıklama: 17. yüzyıl halk şairi olan Karacaoğlan, şiirlerinde Toroslar'daki göçebe yaşamını, doğayı ve aşkı tamamen din dışı (ladini) bir üslupla işlemiştir.

8. Cevap: Koşaklama

Açıklama: Koşma nazım biçiminin; yiğitlik, kahramanlık ve savaş gibi konuları işleyen türüne verilen addır.

9. Cevap: Varsağı

Açıklama: Güney Anadolu'daki Varsak Türkmenleri arasında doğan, "bre", "hey", "behey" gibi ünlemleri ve kendine has mertçe edasıyla bilinen nazım biçimidir.

10. Cevap: Nutuk

Açıklama: Tekke edebiyatında, tarikat büyüklerinin (pirlerin) yeni katılan dervişlere tarikat kurallarını ve adabını öğretmek amacıyla yazdıkları şiirlerdir.

<https://muratvuranlar.com>